

דרכי הוראה

מסכת יומא פרק ח'

כלל ראשון ויסודי: ללמד בהתחלה רק 'מה' כתוב, בלי להכנס להסברים של 'למה ומדוע'.

משנה א' - פיסוק נכון:

יום הכפורים אסור 1. באכילה ובשתיה 2. וברחיצה 3. ובסיכה 4. ובנעילת הסנדל 5. ובתשמיש המטה. והמלך והכלה ירחצו את פניהם, והחיה תנעול את הסנדל - דברי רבי אליעזר. וחקמים אוסרין.

קריאה רגילה ושטחית של המשנה מספיקה כדי להסביר מה כתוב כאן.

סיכום קצר: 5 דברים אסורים ביוה"כ, המלך והכלה מותרים ברחיצה לדעת ר"א, היולדת מותרת בנעילת הסנדל לדעת ר"א.

משנה ב'

1. האוכל ככותבת הגסה כמוה וכגרעינתה, 2. והשותה מלא לגמיו - חיב. כל האכלין - מצטרפין לככותבת. כל המשקין - מצטרפין למלא לגמיו. האוכל ושותה - אין מצטרפים.

סיכום קצר: שיעור אכילה - ככותבת, שיעור שתיה - מלוא לוגמיו. אוכלים - מצטרפים, משקים - מצטרפים, אוכל ומשקה - אין מצטרפים.

משנה ג'

אכל ושתה בהעלם אחד - אינו חיב אלא חטאת אחת. אכל ועשה מלאכה - חיב שתי חטאות. אכל אכלין שאינו לאכילה ושתה משקין שאינו לשתיה ושתה ציר או מרקס - פטור.

משנה ד'

התינוקות - אין מענין אותן ביום הכפורים, אבל מחנכין אותם לפני שנה ולפני שנתים - בשביל שיהיו רגילין במצות. סיכום קצר: תינוקות אינם חייבים לצום, מחנכים אותם לפני שיתחייבו.

משנה ה'

עברה שהריחה - מאכילין אותה עד שתשיב נפשה. חולה - מאכילין אותו על פי בקיאתו. ואם אין שם בקיאתו - מאכילין אותו על פי עצמו, עד שיאמר די. סיכום קצר: מותר להאכיל את המעוברת ואת החולה.

משנה ח'

מי שאחזו בלמוס - מאכילין אותו אפלו דברים טמאים עד שיאורו עיניו. מי שנשכו כלב שוטה - אין מאכילין אותו מחצר כבד שלו, ורבי מתיר בן חרש - מתיר. ועוד אמר רבי מתיר בן חרש:

החושש בגרונו - מטילין לו סם בתוך פיו בשבת, מפני שהוא ספק נפשות, וכל ספק נפשות דוחה את השבת.

משנה ז'

מי שנפלה עליו מפלת - ספק הוא שם ספק אינו שם,

ספק חי ספק מת,

ספק נכרי ספק ישראל,

מפקחין עליו את הגל.

מצאוהו חי - מפקחין עליו.

ואם מת - וניחוהו.

משנה ח'

חטאת ואשם ונדאי - מכפרין.

מיתה ויום הכפורים - מכפרין עם התשובה.

התשובה - מכפרת על עברות קלות על עשה ועל לא תעשה.

ועל החמורות היא תולה עד שיבוא יום הכפורים ויכפר.

משנה ט'

האומר: 'אחטא ואשוב, אחטא ואשוב' - אין מספיקין בגדו לעשות תשובה.

'אחטא ויום הכפורים מכפר' - אין יום הכפורים מכפר.

עברות שבין אדם למקום - יום הכפורים מכפר.

עברות שבין אדם לחברו - אין יום הכפורים מכפר, עד שירצה את חברו.

את זו דרש רבי אלעזר בן עזריה:

מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו (ויקרא טז),

עברות שבין אדם למקום - יום הכפורים מכפר.

עברות שבין אדם לחברו - אין יום הכפורים מכפר, עד שירצה את חברו.

אמר רבי עקיבא:

אשריכם ישראל,

1. לפני מי אתם מטהרין?

2. ומי מטהר אתכם?

אביכם שבשמים!

1. שנאמר: וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם (יחזקאל לו).

2. ואומר: מקוה ישראל יי (ירמיה יז) מה מקוה מטהר את הטמאים - אף הקדוש ברוך הוא מטהר את

ישראל.